

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
НАЦИОНАЛЕН СОВЕТ ЗА ЕВРОИНТЕГРАЦИИ

бр. 30-2941/6
18 јули 2012 година
Скопје

ИЗВЕШТАЈ

од Јавната расправа на Националниот совет за евроинтеграции
по Предлог-законот за
изменување и дополнување на Законот за внатрешни работи

Националниот совет за евроинтеграции на 27 јуни 2012 година организираше јавна расправа по Предлог-законот за изменување и дополнување на Законот за внатрешни работи. Донесувањето на законот за изменување и дополнување на Законот за внатрешни работи е предвидено согласно со Националната програма за усвојување на правото на Европската унија (НПАА)-ревизија 2012 година. Законот, исто така е дел од Анексот 2 на Мислењето за усвојување на правото на Европската унија во текот на 2012 година, што Националниот совет за евроинтеграции со консензус го усвои на седницата, одржана на 8 февруари 2012 година.

На јавната расправа беа поканети потпретседателите на Собранието на Република Македонија, координаторите на пратеничките групи во Собранието на Република Македонија, членовите на Комисијата за европски прашања, Комисијата за одбрана и безбедност, Комисијата за надзор во спроведувањето на мерките за следење на комуникациите од страна на Министерството за внатрешни работи и од Министерството за одбрана, Комисијата за надзор над работата на управата за безбедност и контраразузнавање и на агенцијата за разузнавање, Секретаријатот за европски прашања, претставници на Министерството за внатрешни работи, претставници од Министерството за одбрана, претставници од Врховниот суд на Република Македонија, Јавното обвинителство на Република Македонија, Народниот правобранител на Република Македонија, Академијата за обуки на судии и Јавни обвинители, претставници на државните и приватните универзитети, претставници на голем број на граѓански организации од областа на владеење на правото и експерти. На јавната расправа беа поканети претставници од Делегацијата на Европската унија во Република Македонија и претставници на амбасадите на земјите-членки на ЕУ во Република Македонија.

На јавната расправа учествуваа претставници на Министерството за внатрешни работи, членови и претставници на Националниот совет за евроинтеграции, членови на Комисијата за европски прашања, Комисијата за

надзор во спроведувањето на мерките за следење на комуникациите од страна на Министерството за внатрешни работи и од Министерството за одбрана, Комисијата за надзор над работата на управата за безбедност и контраразузнавање и на агенцијата за разузнавање, Комисијата за одбрана и безбедност, Јавното обвинителство на Република Македонија, претставници од државни и приватни универзитети и граѓански организации од областа на владеење на правото и експерти.

Образложение на Предлог-законот за изменување и дополнување на Законот за внатрешни работи даде г.Џељал Бајрами заменик-министер за внатрешни работи. Предложените измени и дополнувања на Законот се во насока на негово усогласување со Законот за кривичната постапка. Со предложениот закон се уредува и начинот на остварување на соработката меѓу Министерството за внатрешни работи и Јавното обвинителство со склучување на договор за соработка, во кој ќе се регулираат сите неопходни прашања во врска со упатување на полициските службеници. Со договорот е предвидено дополнително да се прецизираат меѓусебните односи на МВР и Јавното обвинителство, за остварување на правата, обврските и одговорностите на полициските службеници упатени во истражниот центар на Јавното обвинителство. Заменикот министер за внатрешни работи г. Бајрами ја потенцираше и новата измена на Законот со која дополнително се прецизираат платните рангови во МВР, се предвидува на секое хиерархиско ниво да има пет платни ранга, односно при распоредување на работник на работни места во исто хиерархиско ниво да го задржува достигнатиот број на платни рангови од претходното работно место. Со Предлог-законот предвидена е можност на работник кој не ги остварува просечните, односно очекуваните резултати во работата на работното место да му се намали платата најмногу до 15%. Заменик министерот за внатрешни работи г. Бајрами истакна дека во постојниот закон недостигаше одредба за должноста на секој работник во министерството да извршува наредба донесена од министерот или од него овластен работник, во врска со извршувањето на внатрешните работи. Наведената обврска особено се однесува на извршување на итни, неодложни и специфични задачи, чиј обем, сложеност и времетраење ги надминува расположливите ресурси на одредена организациона единица.

Со свои дискусии, предлози, забелешки и коментари во расправата учествуваа: г. Гордан Георгиев пратеник и член на Националниот совет за евроинтеграции, г-ѓа Сузана Салиу Потпретседател на Собранието на Република Македонија, г-ѓа Маринела Тушева член на Комисијата за европски прашања, г. Емилијан Станковиќ член на Комисијата за одбрана и безбедност и на Комисијата за надзор над работата на управата за безбедност и контраразузнавање и на агенцијата за разузнавање, г.Неџати Елези од Јавното обвинителство на Република Македонија, г.Гордан Калаџиџев проф. на Правниот факултет во Скопје, г-ѓа Магдалена Лембовска од тинк тенк организацијата "Аналитика" и проф. Фросина Ташева Ременски од Факултетот за безбедност - Скопје.

Во дискусијата г. Гордан Калаџиџев проф. на Правниот факултет во Скопје, укажа на важноста од донесување на законот за изменување и дополнување на Законот за внатрешни работи кој и ако помалку важен во однос на Законот за полиција и Законот за изменување и дополнување на Законот за следење на комуникации, со усогласувањето со Законот за кривична постапка ќе доведе до откочување на функционалноста на одредбите на истиот.

Беше поздравено донесувањето на законот за изменување и дополнување на Законот за внатрешни работи имајќи предвид дека овозможува избор на алатки со кои дел од полицијата ќе може да помага на јавниот обвинител. Во таа насока се потенцираше дека законот не предвидува одредби за постапката на изборот на лица и за тоа кој ќе го врши изборот на лицата од полицијата кои ќе бидат во тимот на јавниот обвинител.

Во однос на преземање на истрагата од страна на јавното обвинителство исклучиво за кривични дела од областа на организираниот криминал и одлагање на примената за цели две години по однос на другите кривични дела, г. Калаџиџев укажа дека во ваков случај селективната примена на Законот за кривична постапка е неповолна и ќе создаде повеќе проблеми отколку што ќе реши.

Со оглед на тоа што во системот обвинителството има изведена надлежност од судот беше изнесено мислење за подобноста тоа да се поврзе со одделенијата за организиран криминал во судовите, бидејќи Законот за јавно обвинителство е поврзан со овие одделенија за организиран криминал.

Во однос на подготовките за преземање на истрагата од страна на обвинителството за полесни кривични дела, беше даден предлог рокот на одложување на примената од две години да се скрати на рок од шест месеци при што се изнесе дилемата какви подготовки треба да се преземат.

Во дискусијата г. Калаџиџев ја негираше потребата за зголемување на вработените во обвинителството за 30% односно 30 работни часови со оглед на тоа што со примена на новиот систем и можноста истрагата да се прескокне, како и да се склучуваат спогодби, ќе се доведе до намалување на работните часови во обвинителството за 30%.

Во однос на законите кои се поврзани со Законот за кривична постапка, г. Калаџиџев укажа на појавата на номотехнички проблеми и препорача да се напушти праксата на непримена на законите.

Во дискусијата г. Емилијан Станковиќ, пратеник и член на Комисијата за надзор на работата на Управата за безбедност и контраразузнавање и Агенцијата за разузнавање, укажа на постоење на одредени нелогичности во однос на преземање на истрага од Јавното обвинителство исклучиво за кривични дела од областа на организираниот криминал што требаше да отпочне од ноември 2012 година, а се одложува за цели две години по однос на другите кривични дела. Беше поставено прашање како може Јавното обвинителство со помош на МВР да е подготвено да спроведува истрага за потешки кривични дела, односно дела од областа на организираниот криминал, а не и за останати кривични дела.

Во однос на измените кои се однесуваат на одлуката за избор на кандидати за обука на полицаец и одлуката за избор на обучени кандидати за полицаец, г. Станковиќ покрена прашање зошто се предлагаат овие измени по

објавата на конкурсот за полициски службеници во МВР, при што искажа мислење за можна партизација на министерството.

Во врска со предлогот за можноста на работник кој не ги остварува просечните, односно очекуваните резултати во работата на работното место да му се намали платата најмногу до 15%, беше поставено прашање зошто уредувањето на постапката, условите и изрекувањето на мерката се прави со колективен договор, како и зошто со колективен договор не е утврдена казната и висината на казната.

Во Предлог-законот, г. Станковиќ како најспорни ги оцени член 114-а и член 114-б, што се однесуваат на должноста за извршување на наредба за извршување на итни, неодложни и специфични задачи, чиј обем, сложеност и времетраење ги надминува расположливите ресурси на одредена организациона единица. Станува збор за членови од Законот со кои не се врши усогласување со одредбите од Законот за кривична постапка.

Според г. Станковиќ, со предложените измени се создава нов механизам за избегнување на политичката одговорност и секаков друг вид на одговорност на министерот за внатрешни работи. Беше изнесена дилема како може во Предлог-законот да се утврди дека недостигале вакви законски одредби и кој до сега издавал наредби според постојната регулатива во Министерството за внатрешни работи.

Господинот Станковиќ, побара дополнителна информација во однос на самоволно постапување на полициски службеници за изминатиот период, имајќи предвид дека Предлог-законот јасно потврдува дека досегашниот Закон за внатрешни работи не содржи одредби кои ја регулирале областа. Беше поставено прашање дали целта на Предлог-законот е создавање законски основ за прикривање или уништување на одредени докази кои МВР ги има во одреден конкретен случај, односно дали се создаваат предуслови да исчезнат одредени документи од архивата на министерството. Беше изнесен став дека со законот се предлагаат суштински измени.

Во дискусијата г. Гордан Георгиев пратеник и член на Националниот совет за евроинтеграции како главен проблем во структурата на МВР го посочи системот на кариера и систематизацијата.

Беа дадени неколку примери на интерни огласи, каде според Георгиев имало нерегуларности во поглед на образованието и рангирањето на кандидатите како и поништување на огласите. Беше побарана дополнителна информација зошто нема објаснување за причините за поништување на огласите.

Од страна на г.Георгиев беше дадена сугестија дека е потребно да се отстранат недореченостите во Законот при усно распределување на кадарот во МВР од страна на старешините, а во дискусијата беше потенциран случај каде е осуден само директен сторител на убиство без притоа да се понесе верижна одговорност во системот на МВР.

Претставникот од Јавното обвинителство на Република Македонија г. Неџат Елези изнесе став дека со донесувањето на Законот за кривична постапка во ноември 2010 година направен е револуционерен чекор во однос на процесното кривично законодавство. Имено, не е лесно да се напушти еден инквизиторен систем, односно од мешовита постапка да се премине на

нова акузаторната постапка, што е прифатена во позитивното европско законодавство како и во регионот.

Донесувањето на Законот за кривична постапка ја наметнува потребата за донесување и измена на други закони кои се поврзани со Законот за кривичната постапка, заради негова имплементација. Јавното обвинителство врши низа подготовки за примена на Законот за кривична постапка, кој ги гарантира правата на сите граѓани и постулатот на пресумпцијата на невиност.

Госпоѓа **Маринела Тушева**, пратеник во Собранието на Република Македонија покрена прашање зошто се одложува примената на Законот за кривична постапка за уште две години. Беше изнесено мислење дека недостасува образложение што ќе се случува во следните две години и на каков начин јавното обвинителство ќе се оспособи, какви обуки и доквалификации ќе следуваат за имплементација на законот.

Предложените измени во Законот за внатрешни работи се резултат на препораките од извештаите на Европската комисија, но и патоказот од Пристапниот дијалог на високо ниво каде најголем дел од предвидените одредби се однесуваат на оспособување на јавното обвинителство заради имплементирање на Законот за кривична постапка. Забелешките на ЕК се во однос на обиди за политизација на полицијата и нејзината работа, вклучувајќи го и спроведувањето на истраги, како и пријавени случаи на нетранспарентни вработувања на службеници. Во оваа насока беше изнесена забелешка дека во НПАА-ревизија 2012 не се предвидени инструменти за справување со проблемот.

Во дискусијата г-ѓа Тушева се осврна на извештајот на Стејт департментот каде има сериозен дел посветен на Секторот за внатрешна контрола и професионални стандарди, за кого во претходната година имало значителен број на поплаки против полициска бруталност.

Според г-ѓа Тушева, во реалноста постојано нешто се планира, евалуира, се прикажува напредок, но на крај се одложува главната реформа за примената на кривичната постапка во делот на јавното обвинителство.

Претставникот на тинк тенк "Аналитика" г-ѓа **Магдалена Лембовска** ја поздрави иницијативата на Националниот совет за евроинтеграции, за организирање на јавна расправа за важен закон кој регулира клучна област во државата. Во дискусијата г-ѓа Лембовска се осврна на два сегменти од Предлог-законот. Членот 10 од Законот се дополнува, односно МВР може да соработува со надлежни органи и тела на други држави и меѓународни организации. Имајќи предвид дека земјите од регионот веќе испраќаат свои полициски претставници во меѓународните полициски мисии, Република Македонија сеуште не се приклучила кон овој меѓународен позитивен тренд. Во оваа насока беше поставено прашање дали има најава за да се воведат законска основа, Република Македонија како промотер на стабилноста и безбедноста да добие можност за приклучување.

Беше изнесено мислење дека членот 37 од Предлог-законот кој се однесува на членот 142 од Законот, е спорен, а се однесува во случај кога работник неплатено отсуствува од работа по негово барање во согласност со министерот во траење од најмногу две години поради стручно доусовршување

што не е финансирано од страна на МВР. Според досегашниот закон кога лицето ќе се врати на работа ќе биде прераспределено на позиција која што одговара на неговите квалификации и неговата стручна подготовка. Со измените се предвидува кога лицето ќе се врати на работа да биде распределено на работно место што одговара на неговата стручна подготовка пред да замине на стручно усовршување. Според г-ѓа Лембоска со ова решение се врши дестимулација на вработените за да вложуваат во себе, а потоа да се вратат на старото работно место. Беше дадена сугестија дека службениците од споменатиот случај не би требало со закон да бидат спречени да се распределат на повисоко работно место.

Претставникот од Факултетот за безбедност проф. Фросина Ташевска Ременска во дискусијата се осврна на неколку елементи кои претставуваат како добра појдовна основа за насочување на фокусот на реформата во полицијата. Забелешките од Извештајот на ЕК за напредокот на Република Македонија, особено во областа на правдата, внатрешните работи и слободата нотираат во континуитет сериозни забелешки за функционирањето на системот на кариера. Овој систем е законски определен во 2008 година и истиот требаше да претставува основа за избегнување на споил системот. Доколку квалитативно се следи имплементацијата на системот на кариера, ќе се воочат сериозни пропусти кои бараат дополнителна грижа за регулирање на процедурите за спроведување на системот.

Според г-ѓа Ташевска Ременски, системот на кариера претставува основа за квалитативна реформа на полицијата, од причина што го генерира мотивот за работа на полициските службеници, ја гради организациската култура на МВР и претставува една од основните компоненти преку кои што може да се мери ефикасноста во работењето на полициските службеници.

Во дискусијата беше изнесено мислење дека најголем дел од решенијата од Предлог-законот се однесуваат на клучните права од работен однос на полициските службеници, односно сите прашања поврзани со платите, надоместоците, вработување, унапредување, распоредување и др. Предложените измени на Законот за внатрешните работи повлекуваат дополнителни измени на актот за систематизација, колективниот договор и повеќе правилници (за плати, кариера, дисциплинска одговорност, за оценување, за секторот за внатрешна контрола и професионални стандарди).

Според г-ѓа Фросина Ременски, предлагачот на законот не се обидува да го регулира прашањето за пропустите во процедурата и одговорноста за нетранспарентни и незаконски постапки за вработување, унапредување и распоредување. Ова од причина што доколку постои систем на кариера кој функционира четири години, врз основа на спроведените процедури треба да се детектираат пропустите и да се покренат измени на законот.

Во поглед на прашањето за надзорот и контролата на професионалните стандарди и законитоста во постапувањето на полициските службеници, беше потенцирано дека правилата не важат и за раководителите и претпоставените. Секоја претставка на полициски службеник за незаконито работење на раководно лице во рамките на МВР, е прашање што не се разгледува. Во оваа насока, беше укажано дека прашањето на одговорност подразбира и утврдување на одговорноста за законито постапување согласно

членот 103 од Законот за внатрешни работи, на сите вработени согласно обврските од работно место.

Во дискусијата беше укажано дека не се уредува целосно прашањето за недискриминација, ова прашање во Законот е опфатено само во делот на вработувањето, но не и во унапредувањето и распоредувањето на службениците.

Со Предлог-законот не се уредува прашањето на одговори по приговори во врска со интерни огласи кои не се спроведуваат на соодветен начин, а се донесуваат одлуки врз основа на дискрециони права на комисији или поединци. Постапката за интерни огласи не е целосно регулирана од аспект на известување од секторот за човечки ресурси, односно не се даваат правни лекови.

Во делот на оценувањето на полициските службеници неопходно е да се воведат соодветна методологија на проценка на успешноста на извршените задачи и мерење на ефикасноста, заради објективност во оценувањето.

Во законот не е доволно регулирано правото на неплатено отсуство во смисла на остварување на правото на усовршување и стручно оспособување, како право на полициските службеници кое произлегува од работен однос.

Беше даден предлог дека Законот за внатрешни работи може да го регулира и прашањето на волонтирање во МВР, при што да се дефинира за какви работи може да се ангажираат волонтери, нивните права и обврски, обезбедување на безбедноста на информациите и податоците на министерството, обврските по завршување на волонтерската работа.

Потпретседателот на Собранието на Република Македонија г-ѓа Сузана Салиу се осврна на новиот концепт на Законот за кривичната постапка донесен во 2010 година. Во дискусијата се укажа дека новиот Закон за кривична постапка и измените на Законот за внатрешни работи темелно ја менуваат истражната постапка во сегментот на кривичното право, и заради сложеноста на реформата потребно е пролонгирање на спроведувањето. Главната реформа на Законот за кривична постапка е фокусирана во делот на целосно изменување на концептот на системот на истражната процедура. Госпоѓа Салиу истакна дека со измените во законот јавниот обвинител ќе има клучна улога во истражната постапка, ќе ги собира доказите и ќе одлучи дали да покрене кривична постапка. Според законот полицијата ќе мора да ги извршува насоките на обвинителството.

На крајот од дискусијата г-ѓа Салиу истакна дека реформите гарантираат подобро судење и коректност на сите инволвирани страни како и на нивните права. Измените во законот нудат ефикасни и ефективни процедури при судењата во кои ќе се почитуваат правата и слободите на граѓаните.

ПРЕТСЕДАТЕЛ
НА НАЦИОНАЛНИОТ СОВЕТ
ЗА ЕВРОИНТЕГРАЦИИ,

Радмила Шекеринска

